

BIJLAGE 2

REKENKAMERONDERZOEK AFVALBELEID

Datum: 13 december 2021

AANBEVELINGEN

Onderstaande aanbevelingen zijn gebaseerd op de rapportage Rekenkameronderzoek Afvalbeleid Westerkwartier, effectiviteit, efficiëntie en governance van de afvalinzameling d.d. 6 oktober 2021. De aanbevelingen zijn onderverdeeld in de thema's afvalbeleid, kostenbeheersing, milieustraat en aanbesteding. De achterliggende onderzoeksvragen, het gehanteerde normenkader, de onderzoeksmethodiek alsmede de conclusies van de onderzoeker zijn te vinden in bovengenoemde rapportage.

Afvalbeleid

- **1. Stel een afvalbeleidsplan op met haalbare doelstellingen die aansluiten op de landelijke doelstellingen.**
- *Let hierbij op dat kwalitatief scheiden prioriteit heeft ten opzichte van maximaal scheiden. Het doel moet zijn maximaal scheiden aan de bron op zodanige werkwijze dat dit nog steeds resulteert in een recyclebare kwaliteit. Brongescheiden afvalstromen die te vervuild zijn dragen niet bij aan de circulaire economie en zorgen tevens voor extra kosten voor afgekeurde afvalstromen¹. Brongescheiden afvalstromen met voldoende kwaliteit komen niet altijd vanzelf. Op sommige plaatsen en momenten vergt dit actieve voorlichting, feedback of zelfs handhaving vanuit de gemeente of de partijen die zij de afvalinzameling laat uitvoeren.*
- **2. Bepaal de doelstelling op basis van het voor recycling sorteerbare deel in het huidige restafval.**
- *De doelstelling voor de hoeveelheid restafval in het Duurzaamheidsbeleid die afgeleid is van het landelijke VANG-beleid dient in ieder geval gecorrigeerd te worden naar 30 kilogram per inwoner per jaar in 2025 en niet per gezin. Daarbij dient te worden geconstateerd dat deze 30 kilogram per inwoner per jaar een wensbeeld is en geen doelstelling. Het wensbeeld is alleen mogelijk verschillende ketens gesloten worden hetgeen nu nog niet het geval is.² De doelstelling van 30 kg restafval per inwoner per jaar voor 2025 is dus ook nog geen realistisch doel. De ontwikkeling is dat de hoeveelheid fijn restafval sinds 2016 nauwelijks meer verder daalt. Hoewel een verdere afname met sterke prikkels en voorzieningen voor deelstromen mogelijk zou zijn, is er een bodem die bepaald wordt de mate waarin scheiden mogelijk is voor producten en verpakkingen die mensen kopen. Het ontwerp en de samenstelling van deze producten vormen samen met beschikbare recyclingroutes een begrenzing van wat in de praktijk mogelijk is. Vervuilde pizzadozen en met kunststof gecoat karton horen vooralsnog thuis in restafval. Als dit percentage sorteerbare materialen bepaald is, kan op basis van de huidige hoeveelheid restafval worden berekend wat restafval een realistische doelstelling is voor 2025.*
- **3. Rapporteer jaarlijks de kernprestaties inzake afvalbeheer aan de hand van beleidsindicatoren ontleend aan het afvalbeleidsplan aan de raad met betrekking tot het voorafgaande jaar en het jaar daarvoor.**
- *In dit document zouden bondig in hooguit enkele pagina's de zaken kunnen worden gepresenteerd zoals in onderstaande voor 2020 en het voorgaande jaar 2019.*

---

¹ Momenteel is afkeur van brongescheiden afvalstromen in de gemeente Westerkwartier geen knelpunt.

² <https://www.vang-hha.nl/nieuws-achtergronden/2020/zit-alweer-vang-doelstellingen/>

Voorbeeld format jaarlijkse rapportage

Parameter	2020	2019
Aantal inwoners	63.329	63.031
Aantal huishoudens	26.187	26.096
Percentage huishoudelijk afval gescheiden aangeboden	70,0%	70,1%
Hoeveelheid fijn restafval per inwoner	124,224 kg per inwoner per jaar	129,6 kg per inwoner per jaar
Afvalbeheerkosten per woningaansluiting	318 euro per jaar	n.b.
Gemiddelde afvalstoffenheffing per woningaansluiting	317 euro per jaar	n.b.
Dekking	82%	n.b.
Aantal SROI arbeidsplaatsen	25	n.b.
Percentage afkeur	n.b.	n.b.
Hoeveelheden in ton per jaar		
Huishoudelijk restafval (fijn en grof)	7.864	7.793
Waarvan grof restafval	840	840
Gft-afval	3.886	4.519
Oud papier en karton	4.811	4.843
Milieuzak	2.295	1.996
Milieustraat exclusief restafval en grof tuinafval	4.327	4.014

Kostenbeheersing

De meeste kosten liggen vast in langjarige contracten voor de inzameling van gft- en restafval, de milieuboer en de milieustraat die de komende jaren nog lopen. Dit maakt het lastig om in de komende jaren te sturen naar lagere kosten voor het afvalbeheer. Het reeds in gang gezette aandeelhouderschap bij Omrin zal de kosten per 1 januari ongeveer 19 euro per Wha doen dalen. Verder zouden de volgende opties overwogen kunnen worden:

- **4. Overweeg om in overleg met de inzamelaar van de milieuboer de frequentie van de milieuboer te halveren.**
- **5. Overweeg de inzameling van afvalstromen waarvoor een producentenverantwoordelijkheid van toepassing is zoals elektrische en elektronische apparaten niet door gemeente in te laten zamelen.**
- *Hierdoor kunnen de kosten voor de milieuboer (op termijn) omlaag. Als alternatief zou het producentenverantwoordelijkheidssysteem gevraagd kunnen worden om bij te dragen aan de inzameling van zo'n stroom.*

Milieustraat

- **6. Neem de wettelijke eisen³ mee als uitgangspunt bij een ontwerp in geval van een renovatie/aanpassing van de milieustraat zodat de gemeente aan wet- en regelgeving voldoet.**
- Laat de milieustraten voldoen aan het Activiteitenbesluit. Neem de afvalstromen op in de Afvalstoffenverordening.

Aanbesteding

- **7. Informeer zowel het college als de raad expliciet over de financiële en procedurele risico's die geïdentificeerd zijn bij een marktconsultatie.**
- *Dit advies is niet specifiek voor afvalbeheer.*
- **8. Maak een realistische inschatting van de markt. Zorg dat er goed zicht is op de situatie en wie aan de gestelde eisen kan voldoen.**
- *Onderdelen van een uitvraag waarvoor geen sprake is van meerdere potentiële aanbieders die aan alle eisen kunnen en willen voldoen, kunnen beter geen onderdeel van de uitvraag zijn.*
- *Onderdelen van een uitvraag zouden niet mogen worden voorgeschreven aan een specifieke private partij.*
- **9. Nummer zorgvuldig en eenduidig alle documenten inclusief bijlagen en contracten.**
- **10. Bepaal voorafgaand aan een aanbesteding de (gewenste en begrensde) doelmatigheid van de extra kosten van Social Return On Investment.**

---

³ <https://www.afvalcirculair.nl/onderwerpen/afvalregelgeving/afval/gemeentelijke/>